

GENERELL EIERSTYRING

Overhalla kommune

Eierskapskontroll

2026

EK1060

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne eierskapskontrollen på oppdrag fra Overhalla kommunes kontrollutvalg i perioden november 2025 - august 2026.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidtnorge.no.

Verdal, 31.08.2026

Sunniva Tusvik Sæter

Oppdragsansvarlig revisor

Anna Ølnes

Prosjektmedarbeider

SAMMENDRAG

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne eierskapskontrollen på oppdrag fra kontrollutvalget i Overhalla kommune. Vi har intervjuet personer i Overhalla kommune som har en rolle i eierstyringen, gått gjennom sentrale dokumenter for eierstyring og sendt en spørreundersøkelse til kommunestyret.

Revisor konkluderer med at Overhalla kommune i hovedsak utøver sin eierstyring i tråd med lovkrav, anbefalinger og egne føringer.

Konklusjonen bygger blant annet på at kommunen har vedtatt en eierskapsmelding som oppfyller lovkravet, har rutiner for dialog mellom eierrepresentant og kommunestyret, og har vedtektsfestet ordning for bruk av valgkomite i sine selskaper. Det er noen forbedringspunkter som framgår i anbefalingene.

Revisor anbefaler at kommunestyret bør:

- Vurdere å utdype kommunens formål med eierskapet for noen selskaper, slik at eierrepresentanten har et tydeligere mandat å styre etter
- Sikre at eierrepresentanten tar opp behov for retningslinjer til valgkomiteen i selskapene
- Sørge for at inhabilitet og rollekonflikter i forbindelse med styrevalg vurderes

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	2
Sammendrag.....	3
Innholdsfortegnelse	4
1 Innledning.....	6
1.1 Bestilling	6
1.2 Problemstillinger	6
1.3 Avgrensning	6
1.4 Metode	7
1.5 Uttalelse om rapport	8
2 Styringsdokumenter.....	9
2.1 Kriterier.....	9
2.2 Funn.....	9
2.2.1 Eierskapsmelding.....	9
2.3 Vurdering.....	12
3 Kommunestyret som eier.....	13
3.1 Kriterier.....	13
3.2 Funn.....	13
3.2.1 Opplæring.....	13
3.2.2 Rutiner for dialog.....	13
3.3 Vurdering.....	16
4 Eierrepresentasjon	18
4.1 Kriterier.....	18
4.2 Funn.....	18
4.2.1 Valg av eierrepresentant.....	18
4.2.2 Eierrepresentantens deltakelse.....	20
4.3 Vurdering.....	20
5 Oppfølging av eierskap.....	22
5.1 Kriterier.....	22
5.2 Funn.....	22
5.2.1 Eiermøter	22
5.2.2 Årlig status.....	23
5.3 Vurdering.....	23
6 Valg av styre.....	25
6.1 Kriterier.....	25
6.2 Funn.....	25
6.2.1 Vedtektsfestet valgkomité	25
6.2.2 Retningslinjer for valgkomiteen	25
6.2.3 Habilitet og rollekonflikter	26

6.2.4	Styregodtgjørelse.....	27
6.3	Vurdering.....	28
7	Konklusjoner og anbefalinger	30
7.1	Konklusjon.....	30
7.2	Anbefalinger	30
	Kilder.....	31
	Vedlegg 1 – Utledning av kriterier.....	32
	Vedlegg 2 – Uttalelse	36

Tabell

Tabell 1.	Oversikt over kommunens eierskap	10
Tabell 2.	Valgte eierrepresentanter	18
Tabell 3.	Representasjon i utvalgte generalforsamlinger og representantskap.....	20
Tabell 4.	Vedtektsfestet bruk av valgkomité	25
Tabell 5.	Sjekk i utvalgte selskaper om ordfører eller kommunedirektør sitter i styret	27

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Overhalla kommune bestilte en generell eierskapskontroll 17.09.2025 i sak 26/25. Bestillingen er gjort med bakgrunn i Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2025-2028. Revisor la fram en prosjektplan som ble vedtatt av kontrollutvalget i sak 36/25.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstilling vil bli besvart i rapporten:

- Utøver Overhalla kommune sin eierstyring i tråd med lovkrav, anbefalinger og egne føringer?
 - Eierens styringsdokument
 - Kommunestyret som eier
 - Eierrepresentasjon
 - Oppfølging av eierskap
 - Valg av styre

1.3 Avgrensning

I en eierskapskontroll undersøkes det hvordan kommunen ivaretar sine eierinteresser. Dette til forskjell fra en forvaltningsrevisjon i et selskap, hvor det er virksomheten i selskapet som undersøkes.

Temaet i denne undersøkelsen er kommunens generelle eierstyring. Søkelyset rettes mot de forutsetningene som bør være på plass for at kommunestyret skal kunne ivareta rollen som eier, og om de overordnede retningslinjene følges opp.

I eierskapskontrollen undersøker vi kommunens styring av selvstendige juridiske rettssubjekt som aksjeselskap og interkommunale selskaper. Eierskapskontrollen omfatter ikke eksempelvis kommunale foretak og vertskommunesamarbeid. Disse faller inn under kommunens organisasjon, og ville vært omfattet av en forvaltningsrevisjon.

1.4 Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til NKRFs standard for forvaltningsrevisjon, RSK 002¹. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Overhalla kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3, og er uavhengig. Overhalla kommune er medlem i Revisjon Midt-Norge SA, og revisor har ikke undersøkt kommunens eierstyring for dette selskapet.

Vi har brukt flere metoder for å samle inn data til dette prosjektet.

Intervju

Vi har gjennomført et kombinert oppstartsmøte og intervju med ordfører, som er kommunens eierrepresentant i de fleste selskaper. Vi har gjennomført intervju med varaordfører, som er vararepresentant i de fleste selskapene og noen ganger har møtt som eierrepresentant. Vi har også intervjuet kommunedirektør som saksforbereder politiske saker om eierskap. Det ble skrevet referat fra intervjuene, og referatene er bekreftet av de som ble intervjuet.

Dokumentgjennomgang

Vi har gått gjennom kommunens eierskapsmelding og politiske saker om eierstyring, blant annet valg av eierrepresentant. Eierskapsmeldingen er det sentrale dokumentet i en eierskapskontroll. Vi har også sjekket enkelte elementer av eierstyringen i noen av selskapene, eksempelvis om bruk av valgkomité er vedtektsfestet, og om kommunen har deltatt i generalforsamling eller representantskap. De utvalgte selskapene er Namas Vekst AS, NTE AS, IKA Trøndelag IKS, Midtre Namdal Avfallsselskap IKS og Museet Midt IKS. Selskapene er ikke valgt på bakgrunn av risiko, men fordi de har ulik aktivitet (vekstbedrift, energiselskap, arkivtjenester, renovasjon og museum) og delvis yter tjenester på vegne av kommunene. Det er valgt selskaper med ulik eierandel, aktivitet og organisasjonsform, slik at undersøkelsen ikke bare omfatter heleide selskaper eller selskaper som er tett knyttet til kommunens tjenesteyting og derfor kan tenkes å bli prioritert høyere i eierstyringen.

Spørreundersøkelse

Revisor har sendt ut en spørreundersøkelse om eierstyring til de faste medlemmene av kommunestyret, i alt 21 personer. Undersøkelsen ble sendt 4. april 2026. Ordfører orienterte kommunestyret muntlig om undersøkelsen, og oppfordret til å svare. Revisor sendte ut en påminnelse om undersøkelsen 18. mai. Undersøkelsen ble avsluttet 10. juli. Vi fikk svar fra 11

¹ NKRF – kontroll og revisjon i kommunene er en faglig interesseorganisasjon og et kompetanseorgan for kontroll og revisjon av kommunal/offentlig virksomhet.

personer, noe som utgjør en svarprosent på 52. Menn er noe overrepresentert blant dem som har svart. Det er også en liten skjevhet blant respondentene når det gjelder hvor lenge de har vært medlemmer i kommunestyret, hvor det bare er én kommunestyrerepresentant som er i sin første periode som har svart. Det er også noen skjevheter mellom partiene, men da utvalget er lite utgjør små skjevheter store prosentandeler. Alle parti har minst ett medlem som har svart.

Vurdering av metode

Vi har intervjuet relevante personer og gjennomgått aktuell dokumentasjon for å kunne besvare problemstillingen. Ideelt sett burde en spørreundersøkelse med et så begrenset utvalg hatt høyere svarprosent. Revisor vurderer likevel at svarene bidrar til å gi et bilde av kommunestyrets oppfatning av eierstyringen. Det kan være en svakhet ved spørreundersøkelser at de som svarer, er de som har mest kompetanse på området. Det kan derfor tenkes at de 10 representantene som ikke har svart, opplever å ha lavere kompetanse på området. Svarene er likevel tilstrekkelig fordelt til at de kan benyttes som grunnlag for å gi et bilde av kommunestyrets opplevelse av eierstyringen. Revisor vurderer at innsamlede data samlet sett gir et tilstrekkelig datagrunnlag for rapporten, og gir grunnlag for å gjøre vurderinger og svare ut problemstillingen.

1.5 Uttalelse om rapport

En foreløpig rapport ble sendt til ordfører for uttalelse 17. august 2026. Revisjon Midt-Norge SA mottok svar 31. august. Uttalelsen er vedlagt rapporten (vedlegg 2).

Uttalelsen har medført at vi har lagt inn ekstra data flere steder i rapporten. Uttalelsen har medført en justering i vurdering på kriteriet om eiermøter. Dette har også medført at vi har fjernet anbefalingen knyttet til dette kriteriet. Videre har vi justert i vurdering på kriteriet om habilitet og rollekonflikter. Utover dette har ikke uttalelsen medført endringer i rapporten.

2 STYRINGSDOKUMENTER

2.1 Kriterier

Følgende kriterium er utarbeidet for temaet om styringsdokumenter:

- Kommunestyret skal minst en gang i valgperioden vedta en eierskapsmelding. Den skal inneholde:
 - prinsipper for eierstyring
 - oversikt over eierskap
 - formål med eierskapet

Utleddningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

2.2 Funn

2.2.1 Eierskapsmelding

Kommunens eierskapsmelding ble sist behandlet i sin helhet i kommunestyret i mai 2024, i sak 42/24. Før dette var den sist revidert i 2020. Del 2 av eierskapsmeldingen ble sist behandlet i april 2026, i sak 14/26.

Del 1 av eierskapsmeldingen, *Eierpolitikk*, handler om eierpolitikken, og om de grunnleggende prinsippene for kommunens eierstyring. Dette dokumentet revideres minst en gang i valgperioden i tråd med regelverket, og ellers etter behov.

Del 2 av eierskapsmeldingen, *Eierberetningen*, gir en oversikt over kommunens eierinteresser og samarbeid. Denne vedlikeholdes fortløpende og det er en ambisjon å presentere denne for kommunestyret hvert år. Ordfører opplyser at del 2 ikke ble behandlet som planlagt i 2025 grunnet krevende prosesser i enkelte selskap. I saksframlegget om eierberetningen står det at oversikten over kommunens eierskap skal gi kommunestyret en anledning til å drøfte og evaluere i hvilken grad man er fornøyd med virksomhetenes utvikling og om det fortsatt er hensiktsmessig med kommunens eierskap. I eierskapsmeldingen omtales evaluering av kommunale eierforhold. Her går det fram at den årlige behandlingen av eierskapsmeldingens del 2 vil være et godt utgangspunkt for å vurdere hvilke selskaper man skal gjennomføre evaluering av. Resultatet av en slik evaluering skal presenteres for kommunestyret.

Tabell 1. Oversikt over kommunens eierskap

Selskap	Eierandel i prosent
Kommunekraft AS	0,313
INAM AS	6,13
Skogmo Industripark AS	4,2
Namas Vekst AS	20
Oi! Trøndersk mat og Drikke AS	0,22
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS	2,61
Trøndelag Reiseliv AS	0,51
Midt-Norge 110-sentral IKS	0,82
Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS	2,04
Museet Midt IKS	2,78
Konsek Trøndelag IKS	0,79
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS	9,9
Nord-Trøndelag Krisesenter IKS	2,6
Revisjon Midt-Norge SA	
Overhalla Frivilligsentral SA	
Melamartnan SA	
Riangalleriet SA	

Kilde: Overhalla kommunes eierberetning 2026²

Interkommunale samarbeid, vertskommunesamarbeid, stiftelser og fellesråd er ikke tatt med i denne oversikten. Dette skyldes at disse ikke er omfattet av en eierskapskontroll, og styres ikke på samme måte som eksempelvis interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskaper (AS) og samvirker (SA). En stiftelse eier seg selv, og vertskommunesamarbeid ledes av kommunedirektøren i vertskommunen.

² Eierberetningen fra 2026 er publisert i Framsikt: [2 Oversikt over kommunens virksomhet og eierskap](#)

I saksframlegget fra behandling av eierskapsberetning i 2026, omtales endringer i porteføljen. Kommunens eierskap i Overhalla Realinvest AS ble avviklet i 2025. Selskapet ble også avviklet. I forbindelse med dette overtok kommunen aksjeposter i Skogmo Industripark og INAM AS. Kommunen har dermed gått fra å være en indirekte eier, til å være direkte eier.

I eierskapsmeldingen del 1 er det definert fem ulike motiv og mål for å opprette og/eller delta i selskaper. Motivet skal knyttes opp mot minst en av følgende fem hovedkategorier:

- Effektivisering av tjenesteproduksjon
- Politisk motivert
- Regionalpolitisk motivert
- Samfunnsøkonomisk motivert
- Finansielt motivert

Videre i eierskapsmeldingen er det angitt åtte prinsipper for eierstyring. Tre av disse trekkes fram som særlig viktige: Åpenhet, forutsigbarhet og effektivitet.

Prinsippene handler om:

1. Åpenhet om kommunens eierskap
2. Samfunnsansvar gjennom selskap
3. Tydelige vedtekter/selskapsavtaler
4. Deltakelse i eierorgan
5. Kontrollutvalget fører kontroll med kommunens eierinteresser
6. Likebehandling av eiere og god informasjon fra selskap
7. God styresammensetning
8. Vurdere inhabilitet

Kommunens formål med å eie er ikke avklart for alle selskaper. Eksempelvis har ikke kommunen definert et formål med sitt eierskap i Skogmo Industripark AS og INAM AS. Kommunen har nylig tatt over disse selskapene etter avvikling av Overhalla Realinvest AS. Da del 2 av eierskapsmeldingen (Eierberetningen) sist ble behandlet, ser vi at formål med eierskap ellers er inndelt i de fem hovedkategoriene angitt i eierskapsmeldingen del 1 (Eierpolitikken).

I spørreundersøkelsen har vi spurt om kommunestyret opplever at eierskapsmeldingen fungerer som styringsverktøy. En stor majoritet, 10 av 11 respondenter, er helt eller delvis enige i at eierskapsmeldingen fungerer som styringsverktøy. 9 av 11 respondenter opplever at de har god oversikt over selskapene kommunen eier.

2.3 Vurdering

Kommunestyret har vedtatt en eierskapsmelding som oppfyller lovens krav.

Kommunestyrets praksis er dermed i tråd med kriteriet. Eierskapsmeldingen er også behandlet relativt tidlig i valgperioden, i 2024. Det er hensiktsmessig å behandle eierskapsmeldingen tidlig for å forankre retningslinjer og informasjon om kommunens eierskap hos de folkevalgte. Dette gir kommunestyret og eierrepresentantene en felles plattform for eierstyring. I eierskapsmeldingen er det et tydelig skille mellom kommunens formål med å være eier, og selskapets eget formål med sin drift. Kommunen bør vurdere om det kan være hensiktsmessig for noen selskaper å utdype kommunens formål med å eie. Dette kan bidra til å gi eierrepresentanten en tydeligere føring for utøvelsen av eierstyringen, sett sammen med kapittel 3.2.2 om rutiner for dialog.

3 KOMMUNESTYRET SOM EIER

3.1 Kriterier

Følgende kriterier er utarbeidet for temaet om kommunestyret som eier:

- Kommunen bør sørge for opplæring om eierstyring til folkevalgte.
- Kommunen bør etablere rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten.

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

3.2 Funn

3.2.1 Opplæring

Ordfører opplyser at kommunestyret har fått den ordinære folkevalgtopplæringen. Det har ikke vært noen opplæring om eierstyring utover dette. Ordfører forteller at det er mange i kommunestyret som har erfaringer med styrerepresentasjon. Det har vært noen utskiftninger i kommunestyret.

Ordfører forteller i intervju at hun hadde lite erfaring med eierstyring før hun ble ordfører. Det var stor overgang fra å ha vært kommunestyremedlem i to perioder til å bli ordfører. Det var ikke kunnskapsoverføring fra forrige ordfører til ny ordfører. Hun har heller ikke fått noe særlig opplæring i eierstyring fra administrasjonen. Situasjonen var nokså lik i de andre namdalskommunene, med utskifting av eierrepresentanter. De har brukt litt tid til å bli kjent med hverandre og med selskapene.

Varaordfører har lang erfaring som folkevalgt. Hun forteller at hun ikke har fått egen opplæring som eierrepresentant utover det som ble gitt i folkevalgtopplæringen. Formannskapet får mer informasjon om selskapene, noe som gir litt ekstra opplæring.

I spørreundersøkelsen har 9 av 11 svart at de opplever å ha fått god opplæring om eierstyring.

3.2.2 Rutiner for dialog

I eierskapsmeldingen del 1 er rollefordelingen beskrevet.

Kommunestyret er kommunens øverste folkevalgte organ, og behandler saker av prinsipiell og strategisk betydning for kommunen. Kommunestyret fastsetter kommunens eierpolitikk, herunder overordnede prinsipper og retningslinjer for kommunens eierstyring samt eierstrategier for det enkelte selskap. Kommunestyret oppnevner eierrepresentanter.

Kommunestyret skal også vedta deltakelse eller fratredelse fra selskaper. Overordnet skal kommunestyret føre tilsyn og kontroll med forvaltningen av eierinteressene.

I saksframlegget for eierskapsmeldingen står det at kommunestyret skal holdes fortløpende orientert om sakspapirer og protokoller fra generalforsamlinger og representantskapsmøter i virksomheter som kommunen har eierskap i. Dette behandles i referatsaker som gir mulighet for å stille spørsmål og skaffe seg informasjon om virksomhetene, slik at kommunestyret kan drøfte kommunens eierinteresser og eventuelt vedta føringer/instrukser for kommunens eierrepresentant(er).

I eierskapsmeldingen er det angitt at **formannskapet** skal fungere som eierskapsutvalg. Formannskapet skal være et saksforberedende organ som etter behov vil involvere berørte aktører, samt fremme forslag til eierstrategier til kommunestyret.

Kommunedirektørens rolle er beskrevet i eierskapsmeldingen. Kommunedirektøren har ingen formell fastsatt rolle knyttet til kommunens eierskap, men skal sikre at saker som skal til politisk behandling, også eierskapssaker, er forsvarlig utredet. Kommunedirektøren fungerer som sekretariat for kommunestyret og formannskapet i eierskapssaker, og stiller kunnskap og kompetanse tilgjengelig for de folkevalgte. Kommunedirektøren utarbeider den årlige eierskapsoversikten over kommunens eierforhold. Denne skal også inneholde kommunedirektørens evaluering av kommunens eierskap.

Ordfører forteller at støtte fra administrasjonen skjer også ved at alt (innkallinger, protokoller etc. fra selskapene) skal gå gjennom postmottaket. Det har vært noen brannmurutfordringer for enkeltselskap, og noe har ikke kommet inn. Det er blitt bedre struktur på dette. Oppdateringer og endringer knyttet til eierskap skjer som følge av politiske vedtak. Formannskapssekretær/konsulent bistår i disse prosessene. Varaordfører trekker det fram som en styrke at det er god dialog mellom folkevalgte og administrasjonen i Overhalla kommune.

Kommunedirektøren opplyser at administrasjonen saksforbereder politiske saker og arbeider med eierskapsmeldingen. Kommunedirektøren tar stilling til eierskap, endringer og oppfølging, og legger dette fram for de folkevalgte. Eksempelvis ble Overhalla Realinvest avviklet på denne måten. Kommunedirektøren har også rigget for en tettere oppfølging av eksempelvis Namas Vekst, jf. kommunestyrets vedtak i sak 14/26 hvor kommunedirektøren bes om å ta initiativ til etablering av et administrativt kontaktpunkt mellom selskapet og eierne. Kommunedirektøren bistår eierskapsutvalget både med å legge fram møteprotokoller fra selskapene og bistå fortløpende i møtene. Det har tidvis vært en utfordring at selskapene sender informasjon til eierrepresentanten, men det har ikke blitt videresendt til f.eks.

administrasjonen. Dette har blitt mye bedre nå. Administrasjonen legger også til rette for at representanter fra selskapene inviteres til kommunestyret for å orientere. Kommunedirektør har løpende dialog med ordfører om eierskap, og ordfører har dialog med varaordfører.

Kommunedirektør kan ha dialog med andre kommunedirektører om eksempelvis saksforberedelse i selskap kommunene eier sammen. Det er lettest å ha dialog om selskapene som er regionalt avgrenset. Det er mer krevende å samordne eierskapet der det er mange eiere i en større region. Det er også krevende for eierrepresentantene, forteller kommunedirektør.

I eierskapsmeldingen legges det opp til at **eierrepresentanten** stiller med mandat fra kommunestyret i den enkelte virksomhets eierorgan. Eierrepresentanten skal sørge for at kommunens eierinteresser ivaretas, og utøve sin rolle innenfor vedtatte føringer fra formannskap/kommunestyre. Representanten har et selvstendig ansvar for å innhente informasjon og avklare kommunens mål og strategier knyttet til virksomheten. Representanten rapporterer til kommunestyret.

Revisor har spurt ordfører om dialogen mellom kommunestyret og eierrepresentanten. Ordfører forteller at det er endret løsning for å dele dokumenter som innkallinger og protokoller fra selskapene. Den nye løsningen er ikke like egnet til fortløpende dokumentdeling. Det er også utfordrende å ha tid til å sette seg inn i saker som skal til eierorganene for alle representantene. Sakspapir til møter i selskapene kommer sjelden tidsnok til at det er anledning til å behandle dem i formannskapet eller kommunestyret, forteller ordfører. Ideelt sett skulle alle sakspapir i selskapene vært politisk behandlet for å kunne gi styringssignal til eierrepresentanten. Det rekkes man sjelden, og styringen forankres dermed i eierskapsmeldinga. Ordfører forteller at når man ikke rekkes kommunale politiske møter, men det er behov for avklaringer, søker hun dette hos andre folkevalgte i kommunen eller hos administrasjonen. Ordfører forteller videre at selv om det er formannskapet som er eierskapsutvalg, sendes de fleste sakene også til kommunestyret for bredere forankring. Dette muliggjør kunnskapsdeling og bredere eierstyring. Eksempelvis ble styringssignaler til utarbeidelse av neste eierskapsmelding i NTE behandlet både i formannskapet og i kommunestyret (kommunestyresak 3/26).

Ordfører opplyser at alle møter i formannskapet starter med orientering fra ordfører og kommunedirektør. Her åpnes det også for å stille spørsmål, eksempelvis om selskapene eller møter i disse.

Ordfører forteller at de som er eierrepresentanter kanskje bør ha tydeligere forventninger til selskapene kommunen eier omkring god og riktig saksgang, og gjøre oppmerksom på at

saksbehandlingen må være i tråd med eierdokumentene. Noen selskap er det viktigere å være tett på. Da kommunen gikk ut av Overhalla Realinvest, hadde ordfører et kommunestyrevedtak om dette som hun tok med seg i representantskapet.

Varaordfører forteller at ordfører tar opp saker i formannskapet dersom det er saker som skal opp i selskapene som det er behov for å drøfte. Møtepapirer kommer som referatsaker i kommunestyret. Varaordfører opplever at formannskapet fungerer godt som eierskapsutvalg når det er behov for det. Ved utfordringer eller store avgjørelser blir formannskapet godt informert. For noen selskap har det vært ekstraordinære møter i eierskapsutvalget for å støtte eierrepresentanten, forteller varaordfører. Når noe er bestemt, så står alle bak dette. Det er viktig at Overhalla kommune som eier har én felles stemme, forteller varaordfører.

Ordfører forteller at dokumenter fra selskapene som kommer til postmottaket, stort sett legges fram som referatsak. Mange av eierskapene er langsiktige. Ordfører forteller at det er lite diskusjon rundt eierskapsmeldingen når den behandles, og at det er stor tillit til eierstyringen. Det er mest spørsmål som gjelder lokalisering, for eksempel rundt lokalisering av gjenvinningsanlegg for Midtre Namdal Avfallsselskap (MNA). Generelt har Overhalla liten eierandel og liten stemme i mange eierskap, men det er likevel stor mulighet til å påvirke ved å ta ordet i møter.

Spørreundersøkelsen viser at kommunestyret i større grad informeres etter generalforsamlinger, årsmøter og representantskapsmøter enn det involveres i forkant. Flertallet av respondentene opplever begrenset diskusjon av saker før møtene, mens flere oppgir at de får informasjon fra eierrepresentanten i etterkant.

På spørsmål om hva som er de største utfordringene for folkevalgt styring av kommunens eierinteresser, peker respondentene særlig på manglende informasjon om selskapenes virksomhet og manglende opplæring i eierstyring. Flere trekker også frem manglende forankring av eierskapspolitikken i kommunestyret og begrenset myndighet i eierskapssaker som utfordringer. I fritekstsvarene blir mangel på kompetanse også fremhevet som en utfordring.

3.3 Vurdering

Revisor vurderer at kommunen i hovedsak har sørget for opplæring om eierstyring til de folkevalgte.

Denne vurderingen baserer seg på at det er gitt en grunnleggende gjennomgang av eierstyring gjennom folkevalgtopplæringen, og at majoriteten av kommunestyret selv (i spørreundersøkelsen) vurderer at de har fått tilstrekkelig opplæring. Det er lagt opp til en årlig

behandling av eierskapsmeldingen del 2, noe som kan bidra til opplæring og bevisstgjøring. Kriteriet er oppfylt.

Kommunen har etablert rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten.

Rutiner som bidrar til å sikre dialog, er eksempelvis at kommunestyret skal få fortløpende informasjon om sakspapirer og protokoller. Videre er det tydelig definert at det er kommunestyret som skal behandle inntreden og uttreden i selskaper, og at formannskapet skal være eierskapsutvalg. Dette bidrar til forutsigbarhet i informasjonen som kommunestyret forventer å få fra eierrepresentanten. Kriteriet er oppfylt.

4 EIERREPRESENTASJON

4.1 Kriterier

Følgende kriterier er utarbeidet for temaet om eierrepresentasjon:

- Kommunestyret bør oppnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter
- Eierrepresentantene bør delta i selskapenes eierfora

Utlædningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

4.2 Funn

4.2.1 Valg av eierrepresentant

Kommunestyret har valgt følgende som eierrepresentanter:

Tabell 2. Valgte eierrepresentanter

Selskap	Eierrepresentant
Namas Vekst AS ³	Hege Kristin Kværnø Saugen Vara: Siv Åse Strømhylden
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS ⁴	Hege Kristin Kværnø Saugen 1. vara: Johan Brøndbo Tetlien Sellæg 2. vara: Siv Åse Strømhylden
INAM AS ⁵	Hege Kristin Kværnø Saugen Vara: Siv Åse Strømhylden
Skogmo Industripark AS ⁶	Hege Kristin Kværnø Saugen Vara: Siv Åse Strømhylden
Museet Midt IKS ⁷	Hege Kristin Kværnø Saugen 1. vara: Siv Åse Strømhylden 2. vara: Tomas Heglum
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS ⁸	Ordfører og rådmann møter, i tillegg til en politisk valgt representant: Kai Terje Dretvik. 1. vara: Janusz Szpila 2. vara: Jan Ståle Viken Flått

³ Kommunestyresak 77/23

⁴ Kommunestyresak 57/23

⁵ Kommunestyresak 14/26

⁶ Kommunestyresak 14/26

⁷ Kommunestyresak 78/23

⁸ Kommunestyresak 54/23

Nord-Trøndelag Krisesenter IKS ⁹	Hege Kristin Kværnø Saugen 1. vara: Siv Åse Strømhylden 2. vara: Johan Brøndbo Tetlien Sellæg
Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS ¹⁰	Hege Kristin Kværnø Saugen 1. vara: Siv Åse Strømhylden 2. vara: Geir Ekker
Midt-Norge 110-sentral IKS ¹¹	Hege Kristin Kværnø Saugen 1. vara: Siv Åse Strømhylden 2. vara: Kåre Magnus Skjefte
Konsek Trøndelag IKS ¹²	Hege Kristin Kværnø Saugen 1. vara: Johan Brøndbo Tetlien Sellæg 2. vara: Siv Åse Strømhylden
Trøndelag Reiseliv AS	Ikke valgt
Kommunekraft AS	Ikke valgt
Oi! Trøndersk mat og Drikke AS	Ikke valgt
Revisjon Midt-Norge SA ¹³	Hege Kristin Kværnø Saugen 1. vara: Siv Åse Strømhylden 2. vara: Kåre Magnus Skjefte
Overhalla Frivilligsentral SA	Ikke valgt – under avvikling ¹⁴
Melamartnan SA	Hege Kristin Kværnø Saugen Vara: Johan Brøndbo Tetlien Sellæg ¹⁵
Riangalleriet SA	Jan Ståle Viken Flått Vara: Hege Kristin Kværnø Saugen ¹⁶

Kilde: Protokoller fra kommunestyret

Det er flere enn varaordførere som er valgt som vararepresentant. Ordfører forteller dette bidrar til spredning av belastning og interesseområder, og eventuelt forhindre møtekollisjoner. Det har også vært viktig å spre kunnskap omkring eierskap. Noen har mer kunnskap og erfaring på områder som noen selskap driver med, da settes de inn der. Ordfører kan ikke huske å ha gitt fullmakt til andre for å representere kommunen. Varaordfører bekrefter at det som

⁹ Kommunestyresak 3/24¹⁰ Kommunestyresak 65/23¹¹ Kommunestyresak 64/23¹² Kommunestyresak 79/23¹³ Kommunestyresak 61/23¹⁴ Opplyst i uttalelse¹⁵ Opplyst i uttalelse, valg foretatt juni 2022¹⁶ Opplyst i uttalelse, valg foretatt mars 2024

hovedregel er ordfører som er representant. Det er derfor ordfører som har mest informasjon om hva som pågår i selskapene.

Kommunens delegeringsreglement inneholder ikke en generell bestemmelse om at ordfører kan representere der det ikke er valgt annen representant. Revisor er kjent med at andre kommuner har en slik bestemmelse.

4.2.2 Eierrepresentantens deltakelse

Revisor har gått gjennom protokoller og undersøkt deltakelse fra Overhalla kommune i generalforsamlinger og representantskap i utvalgte selskaper.

Tabell 3. Representasjon i utvalgte generalforsamlinger og representantskap

Selskap	2024	2025
Namas Vekst AS	Ja, 1/1	Ja, vara 1/1
NTE AS	Ja, 1/1	Ja, 1/1
IKA Trøndelag IKS	Ja, 2/2	Ja, 2/2
MNA IKS	Ja, 3/3	Ja, 2/2
Museet Midt IKS	Ja, 1/1	Ja, 1/1

Kilde: Protokoller fra generalforsamling og representantskapsmøter

Tabellen viser at representanter fra Overhalla har møtt. Varaordfører forteller at hun har møtt i noen få tilfeller det siste året. Det er ordfører som får innkallingen. Dersom det ikke passer for ordfører, kontakter hun varaordfører og de har en dialog om de aktuelle sakene. Varaordfører forteller at hun støtter seg på ordfører i slike tilfeller.

Ordfører opplever at selskapene lytter til eierne, uavhengig av eierandel. Digitale møter er mest effektive, og ordfører prioriterer noen ganger bort fysiske møter langt unna kommunen.

4.3 Vurdering

Kommunestyret har oppnevnt sentrale folkevalgte som eierrepresentanter

I noen kommuner har revisor sett eksempler på at andre folkevalgte, eller administrativt ansatte er valgt til å være eierrepresentant. Det er lovlig å foreta slike valg, men KS anbefaler at sentrale folkevalgte utfører oppgaven. Ved å velge andre enn sentrale folkevalgte, må det i større grad etableres rutiner for kommunikasjon mellom eierrepresentanten og kommunestyret. Ved å velge sentrale folkevalgte, reduseres behovet for slike rutiner. Det kan være hensiktsmessig å tydeliggjøre ordførers myndighet til å delegere fullmakt for at andre

kan representere kommunen i selskaper hvor dette er mulig. I et av selskapene er valg av representanter gjort i forrige valgperiode. Det vil være hensiktsmessig at sittende kommunestyre foretar valg av representanter til sine selskaper. Kriteriet er oppfylt.

Eierrepresentantene deltar i selskapenes eierfora.

Dette bidrar til å sikre at kommunen utøver eierstyring i riktige fora. Kriteriet er oppfylt.

5 OPPFØLGING AV EIERSKAP

5.1 Kriterier

Følgende kriterier er utarbeidet for temaet om oppfølging av eierskap:

- Kommunestyret bør jevnlig vurdere behov for eiermøter med selskapene
- Kommunestyret bør få en årlig rapport om tilstanden for selskapene

Utlædningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

5.2 Funn

5.2.1 Eiermøter

Et eiermøte er en uformell arena mellom eierne, styret og daglig leder for selskapet. Her skal det ikke fattes vedtak, men partene kan utveksle informasjon og forventninger, eller drøfte utvikling og rammevilkår for virksomheten.¹⁷

Ordfører forteller det i dag er det jevnlig eiermøter med Namas Vekst AS, MNA og NTE. Dette er viktige selskaper for Overhalla kommune. Utover dette er det få eiermøter i de selskapene Overhalla kommune eier.

Ordfører deltar i eiermøter i de selskapene som legger opp til det. Hun betrakter eiermøtene som et arbeidsverksted, hvor eierne får mer kunnskap om aktuelle forhold som påvirker selskapet, og hvordan man skal jobbe fremover slik at man kan legge strategier for å oppnå målsettingene med selskapene. Ordfører utdyper i uttalelsen at behovet for eiermøter vurderes av valgte eierrepresentanter fortløpende. Om det er signaler fra kommunestyret om flere eiermøter, så er det alltid åpning for det. Det vil i så fall være et signal om mer informasjon omkring sitt eierskap da det uansett kun vil være valgte eierrepresentanter som deltar på eiermøter. Om man ønsker møter med sine selskaper i kommunestyret, er det når som helst mulig for alle kommunestyremedlemmene å gi signaler om det, så vil det legges til rette for det.

Kommunedirektør deltar i eiermøter som legger til rette for dette. NTE har fast praksis med eiermøter hvor kommunedirektørene kan delta og har talerett.

¹⁷ KS' anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. Hentet fra [Anbefalinger-om-eierskap-sept-23-F31-1-.pdf](#)

I forbindelse med behandling av eierskapsmeldingen del 2 (eierberetning), vedtok kommunestyret blant annet å be kommunedirektøren ta initiativ til etablering av administrativt kontaktpunkt mellom eiere og Namas Vekst AS.

5.2.2 Årlig status

Eierskapsmeldingen del 2, Eierberetningen, har blitt behandlet i 2024 og 2026. Da den ble behandlet i 2024 ble det gitt signal om at denne skulle behandles årlig. Oversikten over selskapene i eierberetningen omfatter selskapsnavn, organisasjonsnummer, eiersammensetning, formål med eierskapet, formål med selskapet og hvem som er kommunens eierrepresentant.

Selskapene inviteres inn til å orientere kommunestyret, eksempelvis var Namas Vekst AS i kommunestyrets april-møte i 2026.

Revisor har sett på referatsaker og politiske saker i 2025 og 2026. Her ser vi eksempler både på saker som behandles i kommunestyret, som endring i selskapsavtalen for IKA Trøndelag IKS (kommunestyresak 31/26), men også innkallinger og protokoller til eksempelvis Museet Midt IKS, Konsek Trøndelag IKS og Midtre Namdal Avfallsselskap IKS (kommunestyresak 35/25, 37/26).

I spørreundersøkelsen har vi spurt om kommunestyret opplever å få god informasjon om hva som skjer i selskapene de eier. 7 av 11 respondenter opplever å få god informasjon. En person har svart verken/eller, og tre personer har svart at de er delvis uenige i at de får god informasjon.

5.3 Vurdering

Kommunestyret gjør en jevnlig vurdering av behov for eiermøter med selskapene

I praksis vil det være mest hensiktsmessig at eierrepresentanten vurderer behovet for eiermøter. Det er naturlig at både selskapet og eier vurderer behov for eiermøter. Dette kan bidra til kunnskapsdeling og et mer målrettet arbeid for selskapene. Eiermøtene kan da fungere som et godt supplement til generalforsamling og representantskapsmøter, hvor formelle saker behandles. Revisor understreker at det ikke alltid er behov for eiermøter i alle selskaper. Det viktigste er at behovet for eiermøter jevnlig vurderes, slik at dialogen mellom eier og selskap kan være best mulig. Kommunens praksis er i tråd med kriteriet.

Kommunestyret får en årlig rapport om tilstanden for selskapene, men kommunestyret bør vurdere om informasjonen er tilstrekkelig.

Vurderingen er delvis basert på data fra spørreundersøkelsen, hvor ikke alle respondentene er fornøyde med informasjonen. Det kan være hensiktsmessig å inkludere informasjon om eksempelvis økonomisk status, større endringer eller saker som har konsekvens for kommunen som eier i den årlige oppdateringen av eierberetningen. Kriteriet er delvis oppfylt.

6 VALG AV STYRE

6.1 Kriterier

Følgende kriterier er utarbeidet for temaet om valg av styre:

- Eier bør vedtektsfeste en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styre.
- Eier bør sikre at valgkomitéen har retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.
- Eier bør sørge for at inhabilitet og rollekonflikter i forbindelse med styrevalg vurderes.
- Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om styregodtgjørelser.

Utlæningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

6.2 Funn

6.2.1 Vedtektsfestet valgkomité

Revisor har foretatt stikkprøver i selskaper kommunen eier, for å undersøke om bruk av valgkomité er vedtektsfestet slik KS anbefaler.

Tabell 4. Vedtektsfestet bruk av valgkomité

Selskap	Vedtektsfestet valgkomité
Namas Vekst AS	Nei ¹⁸
NTE AS	Ja
IKA Trøndelag IKS	Ja
MNA IKS	Ja
Museet Midt IKS	Ja

Kilde: Vedtekter og selskapsavtale

6.2.2 Retningslinjer for valgkomiteen

Eierskapsmeldingen har en bestemmelse om valgkomité. I eierskapsmeldingens prinsipp nummer 7, punkt b, framgår det at det bør vedtektsfestes bruk av valgkomité med mandat å

¹⁸ I selskapets vedtekter er ikke valgkomité omtalt. Vedtektene angir at det skal være ett styremedlem fra hver av kommunene, samt ett fra de ansatte og ett fra næringslivet. Ansatte og eierkommunene har rett til å fremme forslag på medlemmer og varamedlemmer til styret.

sikre sammensetning av styre med komplementær kompetanse og i tråd med eiers formål med selskapet.

Revisor har tatt stikkprøver i to av selskapene.¹⁹

Namas Vekst AS har ikke retningslinjer for valgkomiteens arbeid. Det er noen retningslinjer for hvem som skal sitte i styret gjennom vedtektene. Her er det definert at det skal være en representant for hver av eierkommunene, ansatte og næringslivet i samarbeidende kommuner. Det skal være personlige vara.

NTE har ikke retningslinjer for valgkomiteens arbeid. I selskapsavtalen er det definert antall styremedlemmer og vararepresentanter. Tre av styremedlemmene velges av og blant ansatte i selskapet.

6.2.3 Habilitet og rollekonflikter

Det åttende prinsippet for eierstyring i kommunens eierskapsmelding handler om habilitet. Her står det at «administrasjonssjefen, stedfortreder for administrasjonssjefen og ledere i administrasjonen ikke bør være styremedlem i selskaper der kommunen er eier. Det samme gjelder politisk ledelse.» Videre står det at konsekvensene av mulig inhabilitet må vurderes særskilt før ansatte eller folkevalgte velges til styremedlemmer. Kommunedirektør er varastyremedlem i IKA Trøndelag. Han forteller at han ikke har møtt i noen styremøter. Det er ikke vurdert som problematisk å være varastyremedlem og kommunedirektør, forteller kommunedirektør.

Varaordfører er valgt både som vara-eierrepresentant og vara-styremedlem i Namas Vekst AS. Ordfører opplyser i uttalelsen til denne rapporten at habiliteten her er vurdert, da det er personlig vara og leder også er fra Overhalla, vil det ikke foregå møter uten at leder kan møte. Dermed vil det i praksis aldri være møter hvor varaordførere fra Overhalla kommune møter i disse møtene.

Revisor har undersøkt styresammensetningen i flere av selskapene kommunen eier. Oversikten finnes i tabell under.

¹⁹ Data for retningslinjer til valgkomiteen er gjenbrukt fra en generell eierskapskontroll i Grong kommune, som eier de samme selskapene.

Tabell 5. Sjekking i utvalgte selskaper om ordfører eller kommunedirektør sitter i styret

Selskap	Ordfører/kommunedirektør i styret
Namas Vekst AS	Varaordfører er vara
NTE AS	Nei
IKA Trøndelag IKS	Kommunedirektør er vara
MNA IKS	Nei
Museet Midt IKS	Nei
Skogmo Industripark AS	Nei
INAM AS	Nei
Midt-Norge 110-sentral IKS	Nei

Kilde: www.soliditet.no

6.2.4 Styregodtgjørelse

I eierskapsmeldingens prinsipp nummer 7, punkt c, framgår det at «godtgjørelse til styremedlemmer skal være slik at den fremmer verdiskapingen i selskapene og fremstår som rimelig ut fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet».

Ordfører forteller at det ikke har vært en prinsipiell diskusjon om størrelse på styregodtgjørelse i selskaper kommunen eier. Hun forteller at eierrepresentanten har myndighet til å beslutte det i eierorganet. Hun opplever at det stort sett er nøysomhet i styrehonorarene. Det er viktig at styrerepresentantene også får betalt for den jobben de gjør, forteller hun. I uttalelsen til rapporten utdyper hun at det er store variasjoner i ulike styrer, da det er ulike størrelser og arbeidsmengder i ulike eierskap. Dette vurderes i representantskapenes møter. Ordfører presiserer at hun fraskriver seg alle godtgjøringer for ulike verv hun har som følger av ordførervervet. Ordfører mener det er naturlig at det er en bredere etisk vurdering eller debatt rundt dette.

I spørreundersøkelsen har vi spurt kommunestyret om de har lagt føringer på størrelse av styrehonorar i kommunens selskaper. Her var respondentene delte. En var helt enig i at de hadde lagt føringer, tre var delvis enige. To har svart verken/eller, en var delvis uenig, to var helt uenige og to har svart vet ikke.

6.3 Vurdering

Eier har vedtektsfestet en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styre, med unntak av i Namas Vekst AS.

Det er hensiktsmessig å vedtektsfeste en ordning med valgkomité. Dette bidrar til å sikre at arbeidet med å finne egnede kandidater til styret i det aktuelle selskapet, kan være langsiktig og målrettet. Kommunens praksis er i hovedsak i tråd med kriteriet.

Eier har ikke sikret at valgkomiteén har retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.

Det er ikke lagt føringer for valgkomiteens arbeid, men i noen av selskapene er det lagt føringer for hvem som oppnevner styrets medlemmer, samt at det skal være personlige vara. Ved å etablere retningslinjer for valgkomiteens arbeid, kan eier bidra til å sikre at valgkomiteen jobber grundig og målrettet. Et eksempel på retningslinje for valgkomiteens arbeid, kan være at valgkomiteen skal innhente en egenevaluering fra styret som kan ligge til grunn for å finne riktig kompetanse hos nye styremedlemmer eller sikre at endringer i kompetansebehov hensyntas. Kriteriet er ikke oppfylt.

Eier har delvis sørget for at inhabilitet og rollekonflikter i forbindelse med styrevalg vurderes.

Varaordfører er både valgt som varaeierrepresentant og vara til styret i Namas Vekst AS. Dette gjør at det *kan* oppstå tilfeller hvor vedkommende må møte som eierrepresentant i generalforsamlingen og stemme for Overhalla kommunes interesser, og at vedkommende har møtt i styret hvor man har arbeidet for selskapets beste. Dette gir en enkeltperson flere hatter og det kan oppstå situasjoner hvor man må velge mellom kommunens beste og selskapets beste. KS sin anbefaling om å etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet, sier at ordfører og kommunedirektør ikke bør sitte i styret i selskaper. Revisor registrerer at for enkelte selskaper velges administrativt ansatte til styret, grunnet kommunal kompetanse eller nærhet til den kommunale tjenesteproduksjonen. I enkelte tilfeller har det også blitt anbefalt av offentlige instanser. Det som er viktig er at potensialet for rolleblanding og habilitetsutfordringer vurderes, og at det ikke er uhensiktsmessig for kommunen at kommunedirektøren har en slik rolle. Kriteriet er delvis oppfylt.

Kommunestyret har gjennom å vedta eierskapsmeldingen hatt mulighet til å ha en prinsipiell diskusjon om styregodtgjørelser.

I spørreundersøkelsen er respondentene delte i svaret om de har fått mulighet til å delta i en slik diskusjon. Temaet er omtalt i eierskapsmeldingen. Kommunestyret bør derfor, ved neste behandling av eierskapsmeldingen, benytte muligheten til å diskutere om formuleringen i eierskapsmeldingen gir tilstrekkelige føringer fra kommunestyret til eierrepresentanten. Det er eierrepresentanten som, sammen med de andre eierne, vedtar størrelsen på honoraret. Kriteriet vurderes som oppfylt.

7 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

7.1 Konklusjon

Revisor konkluderer med at Overhalla kommune i hovedsak utøver sin eierstyring i tråd med lovkrav, anbefalinger og egne føringer.

7.2 Anbefalinger

Kommunestyret bør:

- Vurdere å utdype kommunens formål med eierskapet for noen selskaper, slik at eierrepresentanten har et tydeligere mandat å styre etter
- Sikre at eierrepresentanten tar opp behov for retningslinjer til valgkomiteen i selskapene
- Sørge for at inhabilitet og rollekonflikter i forbindelse med styrevalg vurderes

KILDER

Aksjeloven, Lov om aksjeselskaper, LOV-1997-06-13-44

Brønnøysundregistrene, www.brreg.no

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon, FOR-2019-06-17-904

IKS-loven, Lov om interkommunale selskaper, LOV-1999-01-29-6

Kommuneloven, Lov om kommuner og fylkeskommuner, LOV-2018-06-22-83

KS' anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll, [Anbefalinger-om-eierskap-sept-23-F31-1-.pdf](#)

NKRFs standard for eierskapskontroll, RSK002, [RSK 002](#)

Proff, www.proff.no

Proposisjon til ny kommunelov (Prop 46 L (2017-2018))

Soliditet, www.soliditet.no

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV KRITERIER

En eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Dette følger av kommuneloven § 23-4.

Etter NKRFs standard for eierskapskontroll, RSK002, skal revisor etablere kriterier for hver eierskapskontroll. Kriterier er de krav, normer og/eller standarder som utøvelsen av eierskapet skal vurderes opp mot. Kriteriene skal være basert på relevante lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

I denne eierskapskontrollen har vi benyttet oss av følgende kilder til kriterier:

- Kommuneloven (2018)
 - Proposisjon til ny kommunelov (Prop 46 L (2017-2018))
- Aksjeloven (1997)
- IKS-loven (1999)
- KS' anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll (KS, 2023)

Store deler av utledningen er hentet fra tidligere eierskapskontroller gjort av Revisjon Midt-Norge SA.

Eiernes styringsdokumenter

Kommuneloven § 26-1 første ledd stiller krav om at kommunen skal utarbeide en eierskapsmelding minst en gang i valgperioden. Eierskapsmeldingen skal vedtas av kommunestyret. Etter denne lovparagrafen skal eierskapsmeldingen inneholde:

- Kommunens prinsipper for eierstyring
- Oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i eller tilsvarende
- Kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomheter som nevnes

I proposisjonen til ny kommunelov (Prop 46 L (2017-2018)), framgår det at eierskapsmeldingen bør omfatte mer enn aksjer og andeler.

Videre er det viktig at eierskapsmeldingen gir en oversikt over kommunens selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresse eller tilsvarende interesse i. Etter utvalgets oppfatning bør eierskapsmeldingen omfatte alle

virksomheter, uavhengig av organisasjonsform, og uavhengig av eierandelens størrelse. Eierskapsmeldingen skal derfor (selvsagt) omtale aksjeselskaper og interkommunale samarbeid etter IKS-loven. Dette gjelder uansett om kommunen bare er deleier i aksjeselskapet, og om det er et samarbeid mellom mange kommuner. Også samvirkeforetak, kommunalt oppgavefellesskap (dagens interkommunale samarbeid etter § 27), vertskommunesamarbeid og stiftelser som kommunen har en spesiell interesse i, bør ifølge utvalget tas med i en eierskapsmelding. Selv om kommunale foretak er en del av kommunen som juridisk person og derfor ikke er selskaper som kommunen har eierinteresse i, er hensynene og ideene bak eierstyring og eierskapsmelding også viktige for kommunale foretak.

Kommuneloven § 4-1 stiller krav til at kommunen aktivt skal informere om egen virksomhet og om virksomhet som andre rettssubjekter utfører på vegne av kommuner og fylkeskommuner. Kommunen skal legge til rette for at alle kan få tilgang til slik informasjon.

Kriterier:

- Kommunestyret skal minst en gang i valgperioden vedta en eierskapsmelding. Den skal inneholde:
 - prinsipper for eierstyring
 - oversikt over eierskap
 - formål med eierskapet

Kommunestyret som eier

KS anbefaling nr. 3 sier at kommunestyret bør få tid til kompetanseutvikling om eierskap for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden. Dette vil gi kommunestyremedlemmene et kunnskapsgrunnlag som eier av ulike selskaper.

KS anbefaling nr. 7 sier at eierstyring skal utøves innenfor rammene av kommunestyrets vedtak og at eierstyringen skal skje gjennom eierorganet for selskapene. For at kommunestyret skal kunne utøve eierrollen bør det få informasjon om selskapene de eier og informasjon fra selskapene bør settes i system. KS anbefaling nr. 7 sier videre at for aksjeselskap og interkommunale selskaper bør det etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet, som kan forankres i eierskapsmeldingen. Slik kan eier sikre engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet.

Kriterier:

- Kommunen bør sørge for opplæring om eierstyring til folkevalgte.

- Kommunen bør etablere rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten.

Eierrepresentasjon

Kommunestyret er kommunens øverste myndighet og dermed den formelle utøveren av eierskapet. Det er vanlig at kommunestyret velger noen til å representere kommunen i selskapenes eierorganer og kommuneloven § 5-3 hjemler intern delegasjon fra kommunestyret til andre folkevalgte organ, ordfører eller kommunedirektør.

Eierskapet utøves i eierorganene. Eierorganet i et aksjeselskap er generalforsamling, mens eierorganet i et interkommunalt selskap er representantskap. KS anbefaling nr. 7 sier at som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet. Ved valg av eierrepresentant til representantskap, skal det oppnevnes minst to varamedlemmer for hvert faste medlem (IKS-loven § 6). Når en eierrepresentant er valgt til å representere kommunen bør vedkommende møte i eierorganet.

Når kommunestyret velger noen til å representere kommunen i eierorganene, er det underforstått at vedkommende skal ivareta kommunens eierinteresser. Kommunestyret kan legge føringer for hvordan dette eierskapet skal utøves. Overordnede føringer legges i kommunens eierskapsmelding. I tillegg kan kommunestyret behandle saker som eierrepresentanten skal følge opp i eierorganene. I interkommunale selskap kan kommunestyret gi eierrepresentanten bundet mandat²⁰. Eierutøvelsen i eierorganet omfatter fastsettelse av vedtekter (aksjeloven § 5-18, selskapsavtale i IKS-loven § 4), valg av styre (aksjeloven § 6-3, IKS-loven § 10) og fastsettelse av styrets godtgjørelse (aksjeloven § 6-10). I tillegg gir § 5-11 aksjeeierne rett til å få saker behandlet på generalforsamlingen.

Kriterier:

- Kommunestyret bør oppnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter
- Eierrepresentantene bør delta i selskapenes eierfora

Eiermøter og dialog med selskapet

KS anbefaler (nr. 6) at det holdes jevnlig eiermøter mellom kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet. Et eiermøte er et uformelt og uforpliktende møte der det ikke skal treffes vedtak, men hvor både eieren og selskapet kan ha gjensidig informasjonsutveksling,

²⁰ Kommunal- og distriktsdepartementet har gitt en tolkningsuttalelse om at kommunestyret kan instruere representantskapsmedlemmer i IKS, jf. Merknad til § 7 i IKS-loven (Ot. Prp. Nr 53 (1997-1998) side 95). [Kommuneloven kapittel 18 og 19: Instruks av representantskapet og representantskapets myndighet til å opprette styringsorganer - regjeringen.no](#)

forventningsavklaringer og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten. Eierstyring skal formelt skje i representantskapet eller generalforsamlingen.

KS anbefaler (nr. 4) at kommunestyret bør få en årlig rapport om tilstanden for selskapene (økonomi, spesielle forhold osv.), i tillegg til den pålagte eierskapsmelding.

Kriterier:

- Kommunestyret bør jevnlig vurdere behov for eiermøter med selskapene
- Kommunestyret bør få en årlig rapport om tilstanden for selskapene

Sammensetning og valg av styre

KS anbefaler (nr. 9) at eier gjennom selskapets eierorgan bør sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Det anbefales at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene. KS anbefaler (nr. 10) at det i vedtektene eller selskapsavtalen bør fastsettes at valg av styrer i kommunalt eide selskaper bør skje ved bruk av valgkomité. Det bør lages retningslinjer som regulerer komitéens arbeid. (nr. 10). Dette er også knyttet til KS anbefaling nr. 12 om å lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene. KS anbefaling nr. 13 sier at som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskap, blant annet begrunnet i habilitetsutfordringer.

KS anbefaler (nr. 15) at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og kommunedirektør bør derfor ikke sitte i styrer i selskaper. I kommunalt eide selskaper kan det fort oppstå uheldige rollekonflikter som det bør være åpenhet omkring og som bør vurderes i forbindelse med valg til styrer og eventuell andre sentrale verv.

Aksjeloven § 6-10 gir generalforsamlingen myndighet til å fastsette styrets godtgjørelse. KS anbefaling nr. 16 sier at kommunen, i forbindelse med eierskapsmeldingen, bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

Kriterier:

- Eier bør vedtektsfeste en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styre
- Eier bør sikre at valgkomitéen har retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse
- Eier bør sørge for at inhabilitet og rollekonflikter i forbindelse med styrevalg vurderes.
- Eier bør ha en prinsipiell diskusjon om styregodtgjørelser

VEDLEGG 2 – UTTALELSE

Tilbakemelding av foreløpig rapport Generell eierstyring for Overhalla kommune.

Først vil jeg takke for at dette er gjennomført og påpeke at det har vært en læringsfull prosess. I min tilbakemelding så har jeg tatt for meg noen betraktninger, og i dialog med Sunniva, påpekt noen grunnleggende ukorrektheter. Mine betraktninger er krevet omvendt kronologisk fra å-a, håper det er forståelig.

- Konstruktive tilbakemeldinger på konklusjon og anbefalinger.
- Rolleavklaring/konflikt ved Namas Vekst As. Er vurdert, men da det er personlig vara og leder også er fra Overhalla, vil det ikke foregå møter uten at leder kan møte. Dermed vil det i praksis aldri være møter hvor varaordførere fra Overhalla kommune møter i disse møtene.
- Valgkomiteens arbeid. Det er en selvsagt praksis at sammensetning i styrer skal og bør ha fokus på en god og bred kompetanse.
- Styregodtgjøring. Det er store variasjoner i ulike styrer da det er ulike størrelser og arbeidsmengde i ulike eierskap. Dette vurderes av rep. skapene i sine møter. Likeså vil jeg som ordførere presisere at jeg fraskriver meg alle godtgjøringer for ulike verv som jeg har erhvervet som følge av ordførervervet. Dette er noe jeg tenker er naturlig at det er en bredere etisk vurderinger/debatt omkring.
- Behovet for eiermøter vurderes av valgte eierrepresentanter fortløpende. Om det er signaler fra kommunestyret om flere eiermøter, så er det alltid åpning for det. Det vil i så fall være et signal om mer informasjon omkring sitt eierskap da det uansett kun vil være valgte elevrepresentanter som deltar på eiermøter. Om man ønsker møter med sine selskaper i kommunestyret, er det når som helst mulig for alle kommunestyremedlemmene å gi signaler om det, så vil det legges til rette for det.

Det er valgt representanter til disse selskapene.

- Riangalleriet AS: Jan Ståle Viken Flått, Vara Hege Kristin Kværnø Saugen
- Melamartnan SA: Hege K. K Saugen, Vara Johan Brøndbo T. Sellæg
- Overhalla Frivilligsentral SA: Er under avvikling som SA.
- Samt Inam og Si med Hege KK. Saugen og vara Siv Åse Strømhylden.

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no